

Bratislava 14.08.2017

Číslo: 73/2017

Vážený pán poslanec,

vo Vašom liste zo dňa 26. júla 2017 ste sa na Radu pre rozpočtovú zodpovednosť (ďalej len „Rada“) obrátili so žiadosťou o poskytnutie podrobných informácií ohľadom európskych záchranných mechanizmov, ktorých súčasťou je aj Slovenská republika.

Rada záväzky Slovenskej republiky monitoruje z hľadiska ich celkových vplyvov na verejné financie a čisté bohatstvo, z toho dôvodu má k dispozícii len niektoré z Vami žiadaných informácií a v menej podrobnom členení. Na získanie kompletných informácií Vám odporúčam obrátiť sa na Ministerstvo financií SR, ktoré zohráva aktívnu úlohu v jednotlivých mechanizmoch a ktoré spolupracuje so Štatistickým úradom SR pri vykazovaní údajov v národných účtoch.

V prílohe Vám posielam informácie, ktoré má Rada k dispozícii na účely monitorovania vývoja vo verejných financiách. Ide o údaje z verejne dostupných zdrojov: z dokumentov Ministerstva financií SR (štátne záverečné účty, súhrnné výročné správy za príslušné roky), databázy Eurostatu a z internetovej stránky Európskeho nástroja finančnej stability.

S pozdravom,

Ing. Ivan Šramko
predseda
Rady pre rozpočtovú zodpovednosť

doc. Ing. Miroslav Beblavý, PhD.
poslanec
Národná rada Slovenskej republiky
Námestie Alexandra Dubčeka 1
812 80 Bratislava 1

[Redacted signature area]

Príloha: Údaje k jednotlivým európskym záchranným mechanizmom

Slovenská republika sa podieľa na poskytovaní pomoci krajinám prostredníctvom Európskeho nástroja finančnej stability (ďalej len EFSF), Európskeho mechanizmu pre stabilitu (ďalej len ESM) a Európskeho finančného stabilizačného mechanizmu (ďalej len EFSM).

EFSF

Ide o predchodcu ESM. Slovenská republika sa ako členský štát EFSF zaviazala poskytovať záruky za dlhové finančné nástroje vydávané EFSF v prípade žiadosti členského štátu eurozóny o finančnú pomoc¹. Majetková účasť Slovenska v EFSF predstavuje 282 tis. eur. Stav záruk Slovenska ku koncu jednotlivých rokov sumarizuje tabuľka 1.

Vplyv tohto mechanizmu v metodike ESA 2010 na hrubý dlh Slovenska je odlišný v porovnaní s výškou poskytnutých záruk. Zaznamenáva sa menovitá hodnota poskytnutej pomoci, a nie suma záruk, ktorá je vyššia ako menovitá hodnota. Podľa rozhodnutia Eurostatu² EFSF nie je samostatnou inštitucionálnou jednotkou, preto vplyvy jeho operácií sa presmerujú do jednotlivých členských krajín podľa ich príslušného podielu a ovplyvňujú ich saldo verejnej správy, dlh a súvahu.

Tabuľka 1: Vplyv EFSF na saldo a dlh verejnej správy Slovenska (mil. eur)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Vplyv na hrubý dlh (maastrichtský dlh, k 31.12.)	173	1 494	1 895	1 997	1 881**	1 881
Vplyv na saldo verejnej správy (ESA 2010)	3	9	6	5	3	2
- úrokové príjmy	5	19	28	35	32	28
- tržby	1	5	2	1	0	0
- úrokové náklady	-3	-14	-24	-30	-28	-26
- prevádzkové náklady	0	0	0	0	0	0
Výška záruk (k 31.12.)*	n/a	n/a	2 188	2 318	2 183	n/a

* ide o podmienený záväzok (súčasť čistého bohatstva)

Zdroj: MF SR (súhrnné výročné správy, štátne záverečné účty)

** pokles súvisí s tým, že Grécko využilo prostriedky pôvodne určené na rekapitalizáciu gréckych bánk na splatenie dlhopisov vydaných EFSF

RRZ na účely hodnotenia dlhodobej udržateľnosti verejných financií odhaduje aj vplyv EFSF na hrubý dlh v 50-ročnom horizonte (tabuľka 2). Vychádza zo splatnosti jednotlivých tranží pomoci poskytnutých dotknutým krajinám a z predpokladu, že sa tieto prostriedky splatia v plnej výške. Podľa aktuálneho plánu pomoci by posledná splátka úveru mala byť splatená EFSF v roku 2056.

Tabuľka 2: Vplyv EFSF na hrubý dlh Slovenska - odhad RRZ (mil. eur)

	2017	2020	2030	2040	2050	2056
Vplyv na hrubý dlh (maastrichtský dlh, k 31.12.)	1 881	1 881	1 726	1 103	220	0

Zdroj: RRZ, EFSF

¹ V zmysle zákona o špecifických štátnych zárukách sa Slovensko musí podieľať na celkovej výške záruk do sumy, ktorá nepresiahne 7 727 570 tis. eur. Zároveň sa musí podieľať na ďalších záručných mechanizmoch potrebných na získanie AAA ratingu pre EFSF, napríklad poskytnutím dodatočných záruk EFSF do výšky 165 % svojho podielu na zárukách pre každú emisiu (zdroj: MF SR, Súhrnná výročná správa za rok 2015, október 2016).

² Rozhodnutie Eurostatu zo dňa 27. januára 2011 (<http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/5034386/2-27012011-AP-EN.PDF/25064294-4cae-4b50-a447-60165ca9718d>).

ESM

ESM predstavuje trvalý mechanizmu pomoci krajinám vo finančných problémoch. Základné imanie ESM v sume 700 mld. eur tvorí 80 mld. eur vo forme splatených akcií (z toho podiel SR: 659,2 mil. eur) a 620 mld. eur vo forme akcií splatných na vyzvanie (z toho podiel SR: 5 109 mil. eur). Slovenská republika sa ratifikáciou zmluvy, ktorou sa zriaďuje ESM zaviazala, že v prípade, ak úroveň splateného imania klesne pod schválených 80 mld. eur absorbovaním strát ESM, Správna rada ESM vyzve akcionárov na jeho navýšenie. K tomuto kroku zatiaľ nedošlo.

Z hľadiska metodiky ESA 2010 je ESM samostatnou inštitucionálnou jednotkou Európskej únie³, t.j. jej aktivity sa zaznamenávajú samostatne od národných účtov jednotlivých krajín. Na rozdiel od EFSF, dlh vytvorený ESM sa zaznamená v účtoch ESM, a nie v členských štátoch. Priame vplyvy na členské krajiny by sa prejavili iba v prípade zaznamenania strát a potreby doplnenia kapitálu.

Tabuľka 3 sumarizuje vplyvy ESM na verejné financie Slovenska. Slovensko uhrádzalo v rokoch 2013 až 2015 vklady do základného imania ESM v celkovej výške 659,2 mil. eur. Vplyv na hrubý dlh je nepriamy, a to z toho dôvodu, že zabezpečenie týchto prostriedkov (za predpokladu ceteris paribus) viedlo k nárastu hrubého dlhu o uvedenú sumu. Za predpokladu použitia priemernej výnosnosti požadovaných investormi na finančných trhoch možno orientačne odhadnúť vplyv na úrokové náklady dlhu, t.j. na saldo verejnej správy v jednotlivých rokoch v metodike ESA2010.

Tabuľka 3: Vplyv ESM na saldo a hrubý dlh verejnej správy Slovenska (mil. eur)

	2012	2013	2014	2015
Vklady SR do základného imania	264	264	132	0
Vplyv na hrubý dlh (k 31.12.)	264	527	659	659
Vplyv na úrokové náklady - odhad RRZ	4	10	15	17
Výnosy novoemitovaných dlhopisov - odhad RRZ	2,78%	2,37%	2,39%	0,83%

Zdroj: MF SR, RRZ

EFSM

Ide o mechanizmus, ktorým Európska komisia poskytovala finančnú výpomoc krajinám prostredníctvom dlhopisov emitovaných v mene Európskej únie.

Slovenská republika priamo neposkytovala prostriedky do tohto mechanizmu a nie sú z neho zaznamenané žiadne priame vplyvy na verejné financie. Z toho dôvodu RRZ nedisponuje údajmi o potenciálnych vplyvoch tohto mechanizmu na verejné financie Slovenska.

³ Rozhodnutie Eurostatu zo dňa 31. januára 2013 (<http://ec.europa.eu/eurostat/documents/1015035/2041337/Eurostat-Decision-on-ESM.pdf/6e87bbe1-f081-43a4-8543-cc62f32eefc1>).

